

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Canones Concilii Antiocheni. Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

in nullo qualibet occasione fraudulentur, iuxta ^{ANNO} ^{CHRISTI} 341.
^{2. Timoth. 6.} sanctum Apostolum sic dicentem: *Habentes vi-
 ctum & tegumentum, his contenti sumus.* Quod
 si contentus istis minime fuerit, conuertat au-
 tem res ecclesiæ in suos vsus domesticos, & eius
 commoda vel agrorum fructus, non cum presby-
 terorum conscientia diaconorumque pertractet,
 sed horum potestatem domesticis suis, aut propin-
 quis, aut fratribus, filiisque committat, vt per hu-
 iusmodi personas occulte ceteræ lædantur eccle-
 siæ, Synodo prouinciæ pœnas iste persoluat. Si
 autem & aliter accusetur episcopus, aut presbyteri
 qui cum ipso sunt, quod ea quæ pertinent ad eccle-
 siam, vel ex agris, vel ex alia qualibet ecclesiastica
 facultate sibimet vsurpent, ita vt ex hoc affligantur
 quidem pauperes, * criminatori vero & blasphemis
 tam sermo prædicationis, quam hi qui dispen-
 sant, taliter exponantur, & hos oportet corrigi,
 sancta Synodo id quod concedet approbante.
 Et subscripserunt triginta † episcopi, qui in eodem
 Concilio conuenerunt.

† Superius
 rancum
 xxxix. ex-
 primuntur,
 qui supra
 in princi-
 pio alterius
 translatio-
 nis huius
 Concilii
 annotati
 sunt.

* crimi-
 nationi

CANONES CONCILII ANTIOCHENI.

Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

TITVLI CANONVM.

I. Non licere pascha diuerso tem-
pore facere, neque cum Iudais
celebrare.	III. Non debere clericum ad eccle-
siam migrantem ibi perseuera-
re.
II. Non licere communionem ec-
clesiæ contemnere, aut excommu-
nicatis communicare.	IV. Non licere episcopo, vel cui-

ANNO
 CHRISTI
 341.

quam clerico, si exauctoratus fuerit, ministrare.	XVI. De episcopis vacantibus.
V. Non licere clericis, contempto episcopo, seorsum se colligere.	XVII. De episcopis qui, accepta manus impositione, non acquiescunt suscipere ministerium.
VI. De excommunicatis.	XVIII. De his quibus supra.
VII. Nullum peregrinum absque episcopis suscipi.	XIX. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinari.
VIII. Ut epistola a solo fiant chorepiscopo.	XX. Ut bis in anno Synodus celebretur.
IX. De metropolitanis episcopis.	XXI. Episcopum de diocesi ad diocesim non debere transire.
X. De chorepiscopis.	XXII. Episcopum non debere in alienam irruere civitatem.
XI. De his episcopis vel clericis qui sine literis episcoporum ad imperatorem vadunt.	XXIII. Episcopo non licere successorem sibi constituere.
XII. De episcopis vel clericis depositis.	XXIV. De rebus ecclesiasticis & episcopalibus.
XIII. Non licere episcopis in aliena prouincia clericos ordinare.	XXV. Episcopum habere potestatem in rebus ecclesiasticis exponendis.
XIV. De episcopis accusatis.	
XV. De quibus supra.	

CANONES.

I.

OMNES qui audent dissoluere regulam sancti & magni Concilii Nicæni, quod celebratum est in præsentia Dei amantissimi Constantini imperatoris, de sancta & salutari festiuitate paschali Saluatoris nostri, excommunicatos & eiectos ab ecclesia esse debere, maxime si perseuerent studio contentionis, ab subuertenda ea quæ optime constituta sunt. Et hæc quidem dicta sunt de laicis. Si autem de præpositis ecclesiæ aliquis, id est, vel episcopus, vel presbyter, vel diaconus, post hanc definitionem, & hunc terminum, ausus fuerit, in subuersionem populorum & perturbationem ecclesiarum, seorsum colligere, & cum Iudæis pascha uoluerit celebrare, hunc sancta Synodus ab hoc iam

alienum ab ecclesia esse iudicavit, tamquam eum qui non solum proprii peccati, sed & aliorum corruptæ mentis & conuersationis supplantator extiterit, reus. Et non solum huiusmodi deponit a sacerdotio & ministerio, sed & eos qui ausi fuerint his communicare post damnationem. Depositos autem etiam honore qui extrinsecus est priuari oportet, quem sanctus Canon & Dei sacerdotium promeruit.

ANNO
CHRISTI
341.

II.

Ex apoft.
Can. 10.

Omnes qui ingrediuntur in ecclesiam Dei, & sacras scripturas audiunt, non autem cum populo in oratione communicant, auersantur etiam sanctam assumptionem dominici sacramenti, secundum aliquam propriam disciplinam, hos ab ecclesia eiici oportet, donec confitentes, fructum pœnitentiæ demonstrent, & deprecati fuerint, vt data venia suscipi mereantur. Non autem liceat communicare excommunicatis, neque cum his per domos ingredi, & cum eis orare qui ecclesiæ non participant in oratione, nec in alteram ecclesiam recipi, qui ab alia excommunicantur. Quod si quis episcoporum vel presbyterorum, vel diaconorum, vel etiam qui in Canone detinentur, excommunicatis communicare deprehensus fuerit, & hunc oportet communionem priuari, tamquam ecclesiæ regulas confundentem.

III.

7. qu. 1. Si
quis presby-
ter, vel dia-
conus,

Si quis presbyter, vel diaconus, vel quilibet clericus, deserta sua ecclesia ad aliam transeundum esse crediderit, & ibi paulatim tentet, quo migravit,

ANNO
CHRISTI
341.

uit, perpetuo manere, vltius ministrare non debet, præsertim si ab episcopo suo ad reuertendum fuerit exhortatus. Quod si & post euocationem sui episcopi non obedierit, sed inobediens perseuerauerit, omnibus modis ab officio suo deponi debere, nec aliquando facultatem habeat ad ecclesiasticum ordinem redeundi. Si vero propter hanc culpam depositum alius episcopus susceperit, & ipse a communi Synodo arguatur, tamquam ecclesiastica iura dissoluens.

IV.

*satisfac-
tionis

Si quis episcopus a Synodo fuerit depositus, vel presbyter, vel diaconus, a proprio episcopo condemnatus, & præsumperit sacerdotii seu sacri ministerii aliquam actionem, non ei amplius liceat neque in alia Synodo spem restitutionis habere, neque * assertionis alicuius locum, sed & communicantes ei abiici omnes ab ecclesia, maxime si, postquam cognouerunt sententiam aduersus eum fuisse prolatam, ei contumaciter communicant.

V.

Si quis presbyter, vel diaconus contempto suo episcopo, seipsum ab ecclesia segregauerit, & priuatim apud se, collectis populis, altare erigere ausus fuerit, & nihilo minus, episcopo se exhortante, & semel & iterum reuocante inobediens extiterit, hunc modis omnibus deponendum, nec aliquando consequi curationem, aut proprium honorem precipere speret. Quod si etiam perseue-

Concil. Tom. 2.

P P P P

erauerit, conturbans & concitans ecclesiam, per
eam, quæ foris est, potestatem, hunc tamquam
feditiosum corripere oportet.

ANNO
CHRISTI
341.

VI.

11. qu. 3. Si
quis a pro-
prio episco-
po.

Si quis a proprio episcopo excommunicatus est,
non eum prius ab aliis debere suscipi, nisi aut a suo
fuerit receptus episcopo, aut, Concilio facto, oc-
currat ut respondeat. & si Synodo satisfecerit, * sta-
tuimus sub alia sententia eum recipi. Quod etiam
circa laicos, & presbyteros, & diaconos, & omnes
qui in clero sunt, conuenit obseruari.

* quod
statuerit,
sub

VII.

Distin. 71.
Nullum
absque for-
mata.

Nullum absque formata (quam Græci episto-
lam dicunt) peregrinorum clericorum suscipi o-
portet.

VIII.

Chorepi-
scopi qui.

Neque presbyter ad regiones longinquas for-
matas (id est canonicas) epistolas dare, & ni-
si ad finitimos episcopos, simplices epistolas
mittere præsumat. Vicariis vero episcopi, qui a
Græcis chorepiscopi vocantur, formatas facere
liceat.

IX.

6. qu. 3. Per
singulas
prouincias.

Per singulas prouincias episcopos constitutos sci-
re oportet, episcopum metropolitatum, qui
præest, curam & sollicitudinem totius prouinciæ
suscepisse. Propter quod ad metropolitanam ciui-
tatem ab his qui causas habent sine dubio concur-
ratur. Quapropter placuit eum & honore præire,
& nihil ultra sine ipso reliquos episcopos agere se-
cundum antiquum patrum nostrorum qui obti-

ANNO
 CHRISTI
 341.

nuit Canonem, nisi hæc tantum quæ vniuscuiusque
 ecclesiæ per suam diœcesim cõpetunt. Vnumquem-
 que enim episcopum oportet habere suæ diœcesis
 potestatem, ad hanc gubernandam secundum com-
 petentem sibi reuerentiam, ad prouidendum om-
 ni regioni, quæ sub ipsius est ciuitate, ita vt etiam
 ordinare ei presbyteros & diaconos probabili iu-
 dicio liceat, & de singulis illius regionis causis cum
 moderatione & pondere disceptare. Ultra autem
 nihil agere permittitur citra metropolitani episco-
 pi conscientiam, nec metropolitanus sine cetero-
 rum aliquid gerat consilio sacerdotum.

X.

Qui in villis & vicis constituti sunt chorepisco-
 pi, tametsi manus impositionem ab episcopis susce-
 perunt, & vt episcopi sunt consecrati, tamen pla-
 cuit sanctæ Synodo scire eos oportere modum
 proprium retinere, & gubernare adiacentes eccle-
 sias sibi commissas, & esse contentos propria soli-
 citudine & gubernatione, quam susceperunt. Con-
 stituere autem his permittitur lectores, & subdia-
 conos atque exorcistas, quibus sufficiat istorum
 tantum graduum licentiam accepisse. Non autem
 presbyterum, non diaconum audeant ordinare,
 præter conscientiam episcopi ciuitatis vel ecclesiæ,
 cui adiacens inuenitur seu ipse, seu regio in qua
 præesse dignoscitur. Quod si quis præuaricari au-
 sus fuerit constituta, deponi eum, & dignitate qua
 præditus est debere priuari. Chorepiscopus au-
 tem ab episcopo ciuitatis, vel loci, cui idem adia-
 cet, ordinandus est.

XI.

ANNO
CHRISTI
341.

Si quis episcopus, vel presbyter, vel quicumque clericus, & omnis omnino qui est sub ecclesiastica regula constitutus, præter consilium vel literas eorum episcoporum, qui sunt intra prouinciam, & maxime metropolitani, ad imperatorem perrexerit, hunc abdicari & eiici non solum de communionem debere, sed etiam propria dignitate priuari tamquam molestum & importunum imperialibus auribus, contra ecclesiastica constituta. Si autem necessitas cogat ad imperatorem excurrere, propter aliquam actionem, cum deliberatione & consilio metropolitani ipsius prouinciæ episcopi, & ceterorum conscientia episcoporum, qui in eadem prouincia sunt, atque cum literis eorum ire debet.

XII.

Si quis a proprio episcopo depositus vel presbyter, vel diaconus, aut etiam si a Synodo quilibet episcopus fuerit exauctoratus, molestiam imperialibus auribus inferre non præsumat, sed ad maiorem episcoporum Synodum sese conuertat, & quæ se putat habere iusta in eorum Concilio alleget, atque ab his de se expectet quæ fuerit deprompta sententia. Quod si deficiens pusillanimitate hoc noluerit facere, sed imperatori fuerit importunus, huiusmodi nullam veniam habeat, neque locum vllius assertionis suæ, nec spem recipiendi gradus habeat in futurum.

XIII.

9. q. 2. Nul-
lum episco-
pum aude-
re.

Nullum episcopum audere debere ex alia prouincia ad aliam transitum facere, & ordinare aliquos in

ANNO
 CHRISTI
 341.

ecclesiis, aut prouehere ad sacrum ministerium, nec alios illuc secum attrahat episcopos, nisi forte per literas rogatus, abierit, non solum a metropolitano, sed & ab his, qui cum eo sunt, omnibus ipsius prouinciæ episcopis. Quod si nullo inuitante, inordinate superueniat, & aliquos vel ordinare præsumpserit, vel quoslibet actus illi ecclesiæ competentes, quæ ad se minime pertinent, usurpare tentauerit, vacua quidem & inania erunt omnia quæ gesserit, ipse vero huius indisciplinati ausus & irrationabilis cœpti dignas causas expendat, tamquam depositus a Synodo sancta, & propter huiusmodi præsumptionem iam prædamnatus.

XIV.

Si quis episcopus de aliquibus causis criminalibus in iudicio episcoporum fuerit accusatus, contingat autem de ipsis episcopos prouinciæ qui conuenerunt diuersas habere sententias, & alios quidem innocentem eum pronuntiare, alios reum, propter huiusmodi itaque controuersiam amputandam, placuit sanctæ Synodo metropolitanum episcopum alterius vicinæ prouinciæ aduocari oportere, & aliquantos cum eo episcopos alios; qui pariter residentes quæcumque fuerint dirimant quæstiones, propter hoc, ut firmum sit iudicium quod ab vnus prouinciæ episcopis fuerit promulgatum.

6. q. 4. Si quis episcopus criminaliter in iudicio.

XV.

Si quis episcopus criminaliter accusatus ab omnibus, qui sunt intra prouinciã, episcopis, ex-

6. q. 4. Si quis episcopus criminaliter accusatus.

ceperit vnam consonamque sententiam , ab aliis vltius iudicari non poterit , sed manere circa eum oportet , tamquam conuenientem , quæ ab omnibus prolata est , firmam ratamque sententiam.

XVI.

Si quis episcopus vacans in ecclesiam vacantem superuenerit , & hanc obrepenter , præter plenariam Synodum , diripiendam esse crediderit , hunc abiici oportet , tametsi eum plebs , quam diripuerit , velit sibi episcopum retinere. Illa autem dicitur Synodus plenaria , in qua etiam episcopus metropolitanus adfuerit.

XVII.

Dist. 92. Si quis episcopus vacans. Istud est in decr. Iuo. lib. 4.

Si quis episcopus , suscepta manus impositione , & deputatus populis præesse , non suscipiat ministerium sacerdotii , nec consentiat abire in ecclesiam cui fuerat ordinatus , hunc incommunicabilem esse debere , donec coactus consentiat plebem suscipere sibimet deputatam , aut prouinciæ plenaria Synodus episcoporum de eo aliquid statuatur.

XVIII.

Dist. 92. Si quis episcopus ordinatus.

Si quis episcopus ordinatus non abierit in parochiam cui ordinatus est , non suo vitio , sed plebis forsitan contradictione , hic honorem susceptum retinere debet , & sacerdotio fungi , ita vt nihil molestiæ afferat ecclesiæ illi in qua est constitutus. Expectare autem eum oportet prouinciæ plenariam Synodum , donec de eo quod competit statuatur.

IMPP.
ab aliis
e circa
quæ ab
senten-

vacan-
ter ple-
iderit,
am di-
autem
iscopus

itione,
mini-
eccle-
unica-
at ple-
ouin-
liquid

in pa-
, sed
fufce-
i, ita
t con-
ninciæ
ompe-

ANNO
CHRISTI
541.

IULIUS ANTIOCHENVM. CONSTANTIVS } IMPP. 671
P. I. CONSTANS }

XIX.

Episcopum non ordinandum sine consilio & præsentia metropolitani episcopi, cui melius erit, si ex omni prouincia congregentur episcopi. Quod si fieri non potest, hi qui adesse non possunt, proprijs literis consensum suum de ipso designent, & tunc demum, post plurimorum siue per præsentiam, siue per literas consensum, sententia consona ordinetur. Quod si aliter, quam statutum est, fiat, nihil valere huiusmodi ordinationem. Si vero etiam secundum definitas regulas ordinatione celebratur, contradicant autem aliqui, propter proprias & domesticas similtates, his contemptis, sententia de eo obtineat plurimorum.

Dist. 63.
Episcopus
non est or-
dinandus.

XX.

Propter ecclesiasticas causas, & quæ existunt controuersias dissoluendas, sufficere visum est bis in anno per singulas prouincias episcoporum Concilium fieri. Semel quidem post tertiam hebdomadam paschalis festiuitatis, ita vt in quarta septimana sancti paschæ perfici Concilium possit, conuocante metropolitano episcopo omnes prouinciæ episcopos. Secundo autem Concilium fieri Idibus Octobris, qui dies apud Græcos Hyperberetæi mensis decimus quintus inuenitur: ita vt in his Concilijs procedant omnes presbyteri, diacones, & reliqui qui se læsos dicunt, vt in Concilio eorum causa examinata, ad debitum iudicium perueniant. Nec liceat vlli proprie apud semetipsum Concilium celebrare, præter eos quibus metropoles creditæ sunt.

Dist. 18.
Propter ec-
clesiasticas.
Et in decr.
suo. lib. 4.

XXI.

7. q. 1. Epi-
scopum de
diocesi.

Episcopum de diocesi ad diocesim alteram non debere transire, neque si seipsum ingesserit, neque si a populis fuerit violenter attractus, neque si etiam hoc ei ab episcopis suadeatur. Manere autem eum debere in ecclesia Dei, quam ab initio fortitus est, & non ab ea alio demigrare, secundum regulam super hoc olim a patribus constitutam.

XXII.

9. q. 2. Epi-
scopu non
debere.

Episcopum non debere in alienam irruere civitatem, quæ illi probatur non esse subiecta, neque in regionem, quæ ad eius curam minime dignoscitur pertinere, ad aliquid ordinandum, neque presbyteros, neque diaconos constituere ad alios episcopos pertinentes, nisi forte cum consilio & voluntate propriæ regionis episcopi. Quod si quispiam horum aliquid audere voluerit, irrita quidem erit huiusmodi ordinatio, & is qui male usurpaverit a Synodo arguatur. Nam si ordinare non potuerit, nullatenus alterius parochianum iudicare præsumat.

XXIII.

Episcopo non licere, tamquam successorem sibi futurum, constituere alterum, quamvis circa viciniam mortis habeatur. Quod si tale aliquid factum fuerit, irrita sit huiusmodi ordinatio. Custodiri autem oportet ecclesiastica constituta, quæ se ita continent, non posse aliter episcopum fieri, nisi in Concilio & cum consensu episcoporum, eorum dumtaxat, qui post obitum illius qui præcessit habuerint potestatem eum qui dignus fuerit prouehendi.

XXIV.

Quæcumque res ecclesiæ sunt, bene debent cum
 omni diligentia & bona fide seruari: illa scilicet fide,
 quæ Deo seruatur, omnia prouidenti atque iudican-
 ti: easque gubernari & dispensari oportet cum iudi-
 cio & potestate episcopi, cui totius plebis animæ vi-
 dentur esse cõmissæ. Manifesta autem esse oportet,
 quæ ecclesiæ competunt, sub conscientia eorum pre-
 sbyterorum & diaconorū, qui circa ipsum sunt, vt
 ipsi non ignorent, nec eos aliquid lateat eorum quæ
 sunt propria ecclesiæ. Vt si contigerit episcopum ex
 hac vita migrare cum manifestæ sunt & notæ res ec-
 clesiasticæ, non intercitant atque depereant, sed nec
 res propriæ episcopi, tamquam obnoxia, rerum ec-
 clesiasticarum occasione, vllius pulsentur iniuria:
 quia iustum & acceptū est apud Deum & homines,
 quæ propria sunt episcopi, quibus ipse iusserit dere-
 linqui, & quæ ecclesiæ, ipsi seruari. Ita enim fit, vt nec
 ecclesia damno aliquo affligatur, nec episcopus oc-
 casione rerum ecclesiasticarum proseribatur, neque
 pertinentes ad eum causas incurrant, quo post mor-
 tem memoria eius maledictis aliquibus oneretur.

9. q. 1. Quæ-
 cumque res
 ecclesiæ.

Idem habe-
 tur in Ca-
 nonibus
 apostolo-
 rum Can.
 39.

XXV.

Episcopum habere rerum ecclesiasticarum pote-
 statem ad dispensandū omnibus indigentibus cum
 omni timore & reuerentia Dei. Ipsum quoque ex eis
 percipere atque vt debere quibus indiget, si tamen
 indiget, vel ad suas necessarias expensas, vel fratrum
 qui apud eum hospitalitatis gratia commorantur, vt
 nulla ex parte per inopiã defraudentur, secundum A-
 postolum dicentem: *Habentes victum quotidianū* & *1. Timoth. 6.*

Concil. Tom. 2.

Q999

tegumentum corporis his contenti sumus. Quod si his minime contentus atque sufficiens, transferat in necessitates domesticas ecclesiasticas res, vel commoda quælibet ecclesiæ, aut agrorum ecclesiasticorum fructus citra conscientiam presbyterorum apud se redigat, & domesticis suis vel etiam affinibus, aut fratribus, aut filiis earum rerum tribuat potestatem, ut per eorum secretam diligentiam ceteri ecclesiastici lædi videantur, reatū hunc, qui huiusmodi est, apud metropolitanum provinciæ præstare debet. Quod si aliter reprehendatur episcopus, vel qui cum ipso sunt presbyteri, quo dicatur, hæc quæ ad ecclesiam pertinent, siue de agris, siue de aliis quibuscumque ecclesiasticis causis, eos sibi met vsurpare, pauperes vero necessitate & penuria opprimi, atque ex hoc ipso non solum ecclesiasticæ rationi, verum etiam dispensatoribus eius maledicta & reprehensio augeatur: hos igitur correptionem oportet mereri, quam concedet, sancta Synodo cognoscente. Eusebius omnibus quæ constituta sunt a sancta Synodo præsens cōsensi. Theodorus, Nicetas, Macedonius,

Anatolius, Tarcodimantus, Æthereus, Narcissus, Eustathius, Hefychius, Mauricius, Paulus, & ceteri, † consenserunt & subscripserunt triginta episcopi. †

NOTÆ.

† Quorum nomina in Græco iam superius continentur.

† In initio huius Concilii adnotati.

Arianorum legati de calumnia concilii ad Concilium prouocant.

Occasione encæniorum episcopi Antiochiæ congregati.

Concilium.] Cum Iulius pontifex anno Christi 340. Concilium, quod Arianorum legati, per Alexandrinæ Synodi deputatos conuicti, ad causam Athanasii ab exilio reuocati latius discutiendam, Romæ indici ac celebrari petiuerant, indixisset, eosque ad præfinitum terminum citasset, iamque Athanasius ultra annum eorum aduentum præstolatus fuisset, ut honesto prætextu indictum Romæ Conuentum subterfugerent, auctore Constantio procurarunt, ut Antiochiæ nobilissimi illius templi, quod a Constantino Magno inceptum, quodque sub Constantio postmodum absolutum, præ sui excellentia dominicum aureum appellatum fuit, encæniam & dedi-